

Razkritja zvez čikaških politikov z gangeži

Sodniki, mestni uradniki in politiki prejeli denar od gangeških skupin. Policija na plačilni listi. Ozadje gangeških umorov

Chicago.—Čeki, note in drugi dokumenti, ki so bili v petek uradno objavljeni, tvorijo evincenco o veliki korupciji politikov, policije in mestnih uradnikov in odkrivajo zveze, ki so jih meli ti krogi z gangeškimi skupinami.

Evidenca je bila najdena v zapojki, ki ga je imel Jack Zuta, edavno umorjeni načelnik gangeškega sindikata, shranjenega v neki banki. Zuta je bil osumjen, da je odredil umor "Jake" Linga, Tribuninega reporterja.

Evidenco o zvezi politikov in policije z gangeško skupino je odkril Patrick Roche, glavni preskovalet v uradu državnega pravdnika.

Roche je takoj po objavljenju evidence izjavil, da bo poklical na zaslišanje Charles V. Barretta, mestnega uradnika, ki je volilna osebnost v republikanski organizaciji okraja Cook. Dalje bodo poklicani na zaslišanje Emanuel Eller, bivši sodnik vrhovnega sodišča, Joseph W. Schulman, sodnik municipalnega sodišča ter več drugih politikov in policajev.

Uradniki in drugi, ki so prejeli denar in čeki od Zute, so: Joseph W. Schulman, dolgoletni sodnik municipalnega sodišča.

George Van Lent, bivši državni senator in politik.

Emanuel Eller, bivši sodnik municipalnega, vrhovnega in kriminalnega sodišča, sin Morris Ellerja, notoričnega političnega bossa v krvavem dvajsetem wardu.

Louis I. Fisher, odvetnik in brat Harry M. Fisherja, sodnika okrožnega sodišča.

Richard J. Williams, policijski narednik.

Evidenca nadalje vsebuje čeki, ki so bili izplačani Regularnemu republikanskemu klubu za okraj Cook, ter mnogim policijskim uradnikom. Ti so prejeli denar od Zuteve gangeške skupine za protekcijo igralnic, butlegarstva in zloglasnih hiš.

Odkritje evidence je dalo državnemu pravdniku John A. Swansonu priliko, da razkrije pred veleporoto graft, politično korupcijo, kršitve zakonov in vse druge zločine, ki so bili izvršeni v Chicagu v zadnjih letih.

Kanada ustavila imigracijo iz Evrope

Ottawa, Kanada, 16. avg. — W. A. Gordon, minister za imigracijo in kolonizacijo, je večer naznanil vladno odredbo proti imigraciji iz Evrope. Izvzeti so le izkušeni farmarji, ki posedujejo sredstva, da se lahko vzdržujejo na farmah ter žene in otroci oseb, ki so se naselile v Kanadi.

"Odredba je bila potrebna," je izjavil Gordon, "radi brezposelnosti v Kanadi. Namen odredbe je, preprečiti prihod osebam, ki ne morejo dobiti dela, ko dosepejo v deželo, da se tako protektira kanadsko ljudstvo, ki je zelo udarjeno radi brezposelnosti."

Dalje je Gordon izjavil, da bo vlada sprejela še druge ukrepe proti naseljevanju, da tako prepreči poslabšanje brezposelnostnega položaja, ki je še sedaj akuten in radi katerega trpe delavci, farmarji in trgovci.

Glede imigracije iz Velike Britanije ali Združenih držav ni nobenih izprememb in kanadska vlada ga ne bo ovirala niti pospeševala, dokler se razmere ne obrnejo na bolje.

Nov rekord v vztrajnostnem poletu

Jackson in O'Brine sta bila v zraku 27 dni

St. Louis, Mo., 18. avg. — Dale Jackson in Forest O'Brine, ki sta se pred sedemindvajsetimi dnevi dvignila v zrak z letalom Greater St. Louis, sta se večer ob 6:39 zjutraj spustila na zemljo in tako prekosila rekord Hunterjevih bratov, ki je bil napravljen pred dobrim mesecem v Chicagu, za 93 ur in 47 minut.

Letalca sta upala, da bosta v zraku najmanj tisoč ur, toda kvaril se jima je motor in radi tega sta bila prisiljena spustiti se na zemljo.

Železničarji zahtevajo šesturnik

St. Paul, Minn. — Delegatje od petih divizij železniških bratovščin, ki so zborovali v St. Paulu, so soglasno sprejeli resolucijo za šest ur dela na dan in v to svrhu so izvolili poseben komitej, ki bo vodil kampanjo. Na zborovanju so bili reprezentirani strojniki, kurjači, železniški kleriki, spremniki in premikarji.

Socialisti v Los Angelesu zahtevajo Mooneyjevo oprostitve

Los Angeles, Cal. — Okrog 1,500 socialistov, ki so se zbrali na zborovanju v Trinity avditoriju v Los Angelesu, je zahtevalo brezpopojno pomiloščenje Tom Mooneyja in Warren K. Billingsa, ki sedita v ječi že triinajst let, zaradi zločina, ki ga nikdar nista zagrešila. Upton Sinclair, slovit delavski pisatelj, ki kandidira za kalifornijskega guvernerja in mnogi drugi prominentni socialistični govorniki so ostro žigosali kalifornijsko justico, ki pošilja nedolžne ljudi v ječe.

Stara mezdna lestvica steklarskih delavcev ostane v veljavi

Atlantic City, N. J. — Letna mezdna konferenca med Unijo steklarskih delavcev, ki so upoštevni v industrijah steklenice in med delodajalci se je končala s sporazumom, da stara mezdna lestvica ostane še nadalje v veljavi. Delodajalci so zagotovili, da unijski uradniki nasprotujejo vsakemu mezdnemu znižanju in da ne zahtevajo nobenih sprememb mezdnih pogodb, ki so bile sklenjene lani. V pogodbo so prišle razne majhne nove določbe, ki so v korist članom unije.

PREDMET SPORA

Osemnajst mesecev stara Virginia Bentz iz Burlingtona, N. J., ki je povzročila spor dveh družin. Njena mati je je našla na domu Harrya Louisa v Philadelphiji, katerega je obtožila, da je otrok ugrabil. Obtožene trdi, da je otrok njen.

ŠKOF SPOZNAN KRIVIM KRŠITVE PROHIBICIJE

New York.—Charles Mrzena, bivši škof češkoslovaške ortodoksne katoliške cerkve, in šest drugih je bilo po zvezni veleporoti spoznanih krivim kršitve Volsteadovega zakona. Mrzena je bil obtožen, da je zlorabljal svoje privilegije pri nabavljanju zakramentalnega vina. Prejel in razpečal je 40,000 galonov vina za zakramentalne svrhe, dočim ga je potreboval le okrog 50 galonov. Vino je potem prodajal trgovcem in računal je \$1 za galon. Več duhovnikov, ki so bili poklicani na zaslišanje, je izjavilo, da so posamezne župnije prejele le okrog 40 galonov vina, dočim ga jim je škof pripisal pettisoč, katerega seveda niso prejele, ker ga je škof prodal trgovcem.—Maksimalna kazen za tak prestop je določena na dve leti zapora, \$5,000 globe ali oboje.

Tisk pozdravlja Thomasovo kandidacijo

Newyorški časopisi so mnenja, da je Norman Thomas poštenjak izrednih sposobnosti za zveznega kongresnika

New York.—(FP)—Newyorški tisk, od konservativne Herald Tribune, do liberalnega Worlda, toplo pozdravlja kandidacijo socialističnega voditelja Norman Thomasa, ki kandidira v šestem kongresnem distriktu. "Mogoče nimaj upanja, da bi bil izvoljen," komentira Times, "toda s tem, da je prijavil svojo kandidacijo, je pokazal, da je pripravljen stopiti na novo bojno polje, s katerega bo uprizarjal napade na politične mašine v New Yorku. Thomas je v lanskih županskih volitvah prejel 175,000 glasov, ki jih ni dobil radi tega, ker je socialist, temveč ker so v njem videli moža neodmadževanega značaja in izrednih sposobnosti. Velike važnosti za javnost je vprašanje, če se bodo volilci v šestem okraju odzvali njegovemu apelu ter oddali zanj svoje glasove."

Banke pokajo

Wichita, Kans., 16. avg. — Guarantee Title & Trust Co. ter Guarantee State Bank sta večeraj prenehali s poslovanjem. Uradniki banke izjavljajo, da so krizo povzročili vlagatelji, ker so pričeli dvigati svoje vloge. Banki imata za \$3,346,224 obveznosti, toda izgube bodo trpeli le delničarji.

Chicago. — Državni avditor Oscar Nelson je v petek na obvestilo bančnih direktorjev za pri Millard State banko na 3645 W. 26 st. To je že četrta banka v južozapadnem delu mesta, ki je morala prenehati s poslovanjem v prelohlj par tednih.

Avditor Nelson je izjavil, da so "frozen assets" (mrtva imovina) vzrok zatvoritvi.

Predsednik banke Rudolph A. Cepek je dejal, da bo izvršen poizkus za reorganiziranje in-

KONVENCIJA KSKJ

Danes zjutraj se bo otvorila 17. redna konvencija Kranjske slovenske katoliške jednote v Waukeganu, Ill., katere se udeležijo 141 delegatov in 62 delegatkinj ter 22 glavnih odbornikov. Med delegati sta tudi predsednika dveh drugih podpornih organizacij in sicer Anton Zbanič od JSKJ in John Gornik od SDZ. Zborovanje se bo vršilo v slovenski cerkveni dvorani.

VRATOLOMNE IGRE

Atlantic Cityju imajo letoviščarji priliko se zabavati ob vratolomnih igrah, ki jih pripravljajo drzni avtorji. Po jeklenem pomolu se začnejo z veliko hrupom in ki jim na koncu tega zmanjka tal, se visoko v zraku kotatijo predno prilete na zemljo.

Starosina pokojnina v Michiganu

Lansing, Mich. — Governer Green je imenoval komitej, čigar naloga bo izdelati načrt starostne pokojnine, ki bo pozneje predložen državnim legislaturi v sprejetje.

Odmevi napada na premogovnik

Murphysboro, Ill., 16. avg. — Serif William Flanigan in drugi okrajni uradniki so večeraj izjavili, da se šest oseb, ki so osumljene organiziranja bombnega napada na unijski premogovnik v Providencu, Ky., nahajajo v zaporu, šest drugih pa še iščejo.

Državni pravdnik Fletcher Lewis je dejal časopisnim poročevalcem, da ima dokaze o dveh drugih rudarjih iz Zieglerja, Ill., ki sta bila glavna sponzorja bombnega napada. Arretacija obeh se pričakuje v kratkem, kajti oba sta že obvestila Lewisa, da se bosta predala, če dobita zagotovilo, da se bo prosekucija proti njim vršila v njenem okraju. Lewis je izjavil, da se rudarja bojita nasilja, če bi ju oblasti odvedle v državo Kentucky.

Štiri osebe so bile aretirane v Providencu, toda pozneje so bile izpuščene na svobodo pod varščino. Paul Montgomery, letalec, je priznal, da je pilotiral letalo, iz katerega so bile vržene bombe, in podal oblastem informacije o dveh drugih, ki sta sodelovala pri napadu.

UNIJSKI TISKARJI UDARILI PO WOLLU

Rochesterski tipografji imenujejo Wolla nestranež in izjavljajo, da se strinjajo s stališčem predsednika Ameriške delavske federacije, ki pobija Wollovo stališče

Rochester, N. Y. — (FP) — Unija tipografv v Rochesteru je sprejela resolucijo, ki ostro graja Mathew Wolla zaradi njegove nestrpnosti in napadov, ki so naperjeni proti vsem, katerih mnenja se ne strinjajo z njegovim in katerih ekonomski nazori so drugačni od njegovih. Resolucija dalje pravi, da se je Woll sam pooblastil zastopati koristi in govoriti za ameriško delavstvo, ki ga ni pooblastilo v to in ponavlja izjavo predsednika Ameriške delavske federacije Greena, ki je dejal, da Mathew Woll ni imel pravice govoriti v imenu federacije, ki odklanja popolnoma vso odgovornost za njegove izjave in aktivnost skozi Konferenco mesdnih delavcev in Mednarodno delavsko poročevalsko službo.

Resolucija končno izjavlja, da je Unija tipografv v Rochesteru na svoji seji, na kateri je bila ta resolucija sprejeta, sklenila, da bo podpirala predsednika federacije Greena v njegovi kontroverzi z Wollom, čigar delovanje v zadnjih mesecih je po mnenju članov unije vredno obsojanja in obžalovanja. Unija se je s tem postavila na stran predsednika Ameriške delavske federacije Greena, ki je podal v javnost izjavo, ki se glasi:

"Zelimo, da bi se zakon, ki zabranjuje uvoz produktov kaznjenskega dela v Zed. države strogo enforsiral in to ne samo proti Rusiji temveč proti vsem državam, ki uvažajo v Ameriko izdelke, o katerih obstoje dokazi, da so produkt kaznjenskega ali prisilnega dela. Dasi se mi ne strinjamo s političnimi idejami in teorijami sovjetske vlade, se vendar ne nameravamo boriti proti njihovim idejam s tem, da bi zahtevali zabrano sovjetskega uvoza v Zedinjene države."

Unija je sklenila, da bo poslala po en izvod resolucije predsedniku federacije Greenu, tretjemu podpredsedniku federacije Wollu, vsakemu posameznemu delegatu, ki jih bo poslala na konvencijo federacije Mednarodna unija tipografv in da se ta resolucija objavi v Typographical Journalu in v Rochester Labor Herald.

stacije, ki ima \$100,000 kapitala, \$15,000 prohibitka, \$25,000 nerazdeljenega profita, \$25,000 v rezervi in za \$800,000 vlog.

IZKOPAL SI GROB IN NATO IZVRŠIL SAMOMOR

Ottawa Beach, Mich.—John L. Dean, star 22 let in študent državnega rudniškega in tehniškega instituta, je bil najden mrtev v napol izkopanem grobu na vrhu griba, ki se dviga nad mestom. Njegovo truplo je bilo zagrebano do polovice z zemljo, poleg njega pa je ležal revolver, iz katerega si je pognal kroglo v glavo. Mrtiški oglednik Gilbert Vandewater je podal izrek, da je Dean izvršil samomor in izrazil mnenje, da si je študent izkopal svoj lastni grob in se zagrebel do polovice z zemljo, nakar je segel po revolverju in si končal življenje.

Dean je bil, kakor so izpovedali ljudje, ki so ga poznali, rahlega zdravja, kar ga je najbrž pognalo v obup, da je izvršil samomor.

Japonski delavski voditelj v Ameriki

V Ameriki se je ustavil na potu domov iz Zeneve, kjer se je udeležil mednarodne delavske konference; mogoče se bo udeležil konvencije Ameriške delavske federacije v Bostonu

Washington. — (FP) — Bunji Suzuki, začetnik modernega strokovno unijanskega gibanja na Japonskem in voditelj skupine prvih predstavnikov delavskega razreda v japonski poslanski zbornici, ki se vrača iz Zeneve, kjer je prisotnoval mednarodni delavski konferenci. Je dospel v Ameriko, kjer bo ostal par tednov. Suzuki se je udeležil konvencije Ameriške delavske federacije v Baltimoru 1916, in konvencije v Buffalu l. 1917 kot bratski delegat. On je tedaj apeliral na ameriško delavstvo, naj mu moralno pomaga v njegovem boju za zvišanje mezdnega in življenjskega standarda v Orientu tako, da bi problem azijskega cenenega delavstva več ne ogrožal mesdni standard ameriškega delavstva.

Od l. 1917 sem je Suzuki dosegel mnogo uspehov pri organiziranju transportnih in tovarniških delavcev na Japonskem; ustanovitev delavske stranke je njegovo delo. Suzuki je bil večkrat napaden kot radikalec, radikalni delavski elementi pa so mu že opetovano očitali, da je konservativen. Naraščanje njegovega vpliva in dejstvo, da se je še dosej izognil aretacijam in ječi, v katerih so se znašli mnogi japonski radikali v minulih letih, pokazuje, da se giblje nekako v sredi med radikalnimi in konservativnimi delavskimi elementi ter da sledi zmernejšim smernicam.

Suzuki bo mogoče ostal v Ameriki do časa, ko se bo v Bostonu v mesecu oktobru otvorila konvencija Ameriške delavske federacije ter se iste udeležil.

Mestni nameštenci bodo plačali stroške za pobiranje stavek

New Orleans, La. — Mestni svet v New Orleansu je sklenil, da bodo mestni nameštenci odsele delali le po pet dni v tednu in plačani bodo seveda tudi samo za pet dni. Ta sklep je rezultat protidelavske politike mestnih očetov, ki so lani z veliko vneto pomagali pobijati stavko cestno-železniških delavcev v New Orleansu, ki so zahtevali priznanje unije. Pri tem so potrošili kakega pol milijona dolarjev, ki so jih imeli v mestni blagajni, tako, da je zdaj mesto brez denarja in vrhu tega še do vrata zadolženo. "V slučaju potrebe" bodo morali delati mestni nameštenci po šest dni v tednu — za petdnevno plačo. Prizadeži bodo vsi mestni nameštenci, tudi policaji, ki so tedaj z gorečnostjo udrinili po stavkarjih.

ŽENSKA LIGA ZA HTEVA RAZOROŽITEV

Washington. — (F. P.) — Ameriška sekcija Mednarodne ženske mirovne lige je razposlala ostalim podružnicam lige peticijo, ki zahteva popolno in splošno razorožitev in katero naj voditelj ligrnih podružnik takoj podpislje. V Ameriki jo je prva podpisala Jane Addams iz Chicaga, ki je predsednica ameriške podružnice. V Nemčiji jo je prvi podpisal slavni učenjak profesor Albert Einstein. Med prvimi podpisovalci v Angliji so bili žena Philipa Snowdena, John Galsworthy, grafica Asquith, Gilbert Murray, Bertrand Russel in škof iz Birminghama.

"Podpisani moške in žene", pravi peticija, "so prepričani, da sedanja oboroževalna tekma vodi vse narode v neizbežni pogin, ker prihodnja vojna bo po svojih grozotah daleč prekašala vse dosedanje. Zagotovila posameznih vlad, da so njihovi nameni miroljubni in razne protivojne pogodbe so brez vsake vrednosti, dokler se bodo narodi hoteli oboroževati s tako mrlično naglico, kot se oborožujejo v zadnjih letih. Zato ti moške in žene zahtevajo od svojih vlad, da naložijo svojim delegatom na prihodnji razoroževalni konferenci, da proučijo vse razoroževalne predloge, kar jih je še bilo in kar jih še bo predlaganih in da podvzamejo vse potrebne korake za dosego splošnega in resničnega razoroževanja."

Benede "da proučijo vse razoroževalne predloge, kar jih je še bilo predlaganih" se nanašajo na predlog sovjetskega zastopnika na šenevski konf. Litvina, ki je predlagal splošno razorožitev. Angleški, francoski, italijanski in japonski delegatje so tedaj ta predlog zavrgli, ne da bi o njem razpravljali.

Peticija dalje opozarja na najnovejšje iznajdbe na polju vojne tehnike ter pravi, da bodo narodi v bodoči vojni takorekno brez vsake obrambe, ki bi jih bila v stanu rešiti pogina. Cele pokrajine bodo dobesedno uničene, pravi peticija, in prebivalstvo teh pokrajin bodo pomorili ogenj, strupeni plini in bacili raznih nalezljivih bolezni.

"Prihodnja vojna", izjavlja peticija, "ne bo prinesla koristi nikomur, ker sovražne sile ne bodo napadale samo municijska in živežna skladišča, temveč vse industrijske centre, kar pomeni, da bo vsa industrija uničena. Mesta kot London, Paris in Berlin bodo istočasno uničena v nekaj urah z bombardiranjem iz zraka in strupeni plini ne bodo samo umorili tisoče in tisoče človeških bitij, temveč bodo tudi zastrupili zemljo in vodo. Bombe, ki bodo padale na mesta, bodo razvile silno vročino do pet tisoč stopinj ter uničile vse, kar bo še ostalo živega.

"Kljub temu, da vlade vseh držav uradno odklanjajo vojno", konča peticija, "je svetovni mir vedno resno ogrožen in nevarnost popolne destrukcije bo grozila narodom tako dolgo, dokler bodo države nadaljevale to blazno oboroževalno tekmo, ki je v teku. Ali bodo ljudstva dovolila, da ji njihove vlade na ta način pripravijo gotov pogin?"

Velika zaplemba alkohola

Windsor, Ontario, 16. avg. — Kanadski carinski uradniki so večeraj zaplenili angleško ladjo, na kateri je bilo naloženih opojnih pijač v vrednosti \$160,000 in katero so nameravali vtihotapiti v Združene države. Moštvo ladje se je predalo aretaciji brez odpora.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: an Editorial drive (from Chicago) in Kanso...

Subscription rates: for the United States (except Chicago)...

One copies go to the Editor - Rejected as no value.

Advertising rates on agreement - Manuscripts will not be returned.

Našel na vs. bar ina stik s Helom:

PROSVETA

2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Privatna podjetja pod javno kontrolo

V Bostonu - ki slovi širom dežele kot mesto "krepkosti" morale, kjer ni pohujšanj, radi samopostavljenih čuvarjev čednosti, ki po farizejsko hlinijo svojo poštenost - obratujejo nadulčne železnice pod javno kontrolo.

Sistem tega obrata predvideva v glavnem to, da ostane nadulčna železnica še nadalje v rokah privatnih podjetnikov, toda obrat je pod direktno in stalno kontrolo ljudstva.

Kompromisna taktika je včasih - v veliko slučajih - potrebna. Delavstvo pa ne sme poznati nobenega kompromisa, marveč mora zahtevati svoje pravice, katere bo izvajalo z odločnostjo, ako se bo organiziralo in bo skupno nastopalo.

Javno ali vladno lastništvo bo prišlo tako gotovo, kakor izide vsako jutro na vzhodu sonce.

Odpomoč brezposelnim

V glavnem mestu Washingtonu postoji organizacija, ki se imenuje Ljudska posredovalnica ali lobija, ki deluje na to, da se v kongresu podeli delavcem vsaj trohico pravic.

Omenjena organizacija pritiska tudi na vse governerje, da store isto, in sicer, da skliče svoje legislature k izrednemu zasedanju, da se odpomore armadi brezposelnih, ki danes šteje okrog šest milijonov mesdnih delavcev.

Toda to predbacivanje je stranska stvar v dopisu, v katerem se je izrabilo priliko za običajno blufanje naše javnosti. Da pridemo do jedra -

Dopis se deloma glasi: "To priliko je porabil tudi naš (?) rojak John Ermenc za svoj prvi kampanjski govor. V svojem govoru je orisal svoje načrte, kako bo skušal delati za blagor delavstva, ako bo izvoljen."

Zvezni sodnik Ritter v Miami, Florida, je pred kratkim odločil, da "posedovanje in uporaba alkoholnih pijač za člane družine in goste ni kršitev zveznega prohibicijskega zakona."

ZOPET NA TRDIH TLEH

Del motiva in pasazirjev angleškega zrakoplova R-100. Povratni polet iz Montreala, Can., v London je trajal okrog 57 ur, in je bil dokončan 16. avg.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

"Naš" John Ermenc

Milwaukee, Wis. - Društvo Lilija je samostojna podporni organizacija s približno 300 člani.

Profili temu društvu pa se je sedaj izvršil greh in izvršili so ga socialisti, oziroma oni, ki ribarijo v kalnem, zasledujoč samo svoje osebne interese; radi bi predočili zadevo v tej luči vsem navjnim in lahkovernim.

Pa je zopet zagrmlje v tukajšnjem Cenetovem (ne Černetovem, kakor se je glasilo v zadnjem dopisu) žurnalu, da so se britko razjokali vsi oni, ki ljubijo narod.

Društvo Lilija je priredilo piknik in tako so priredili piknik tudi člani in članice soc. kluba in soc. pev. zbora Naprej.

Za pametnega človeka je to malenkost, brez vsakega pomena, toda v tukajšnjem lističu se poslužuje urednik oziroma neki dopisnik s pomočjo urednika, tudi v tem slučaju svoje zahrbtnje taktike, skušajoč pogolbiti razdor v naselbini tudi a tega stališča.

Vsako nedeljo so se zadnje tedne vršili razni pikniki, katerih so se udeleževali člani Napreja in soc. kluba in vršili se bodo tudi še prihodnje nedelje, do konca sezone.

Toda to predbacivanje je stranska stvar v dopisu, v katerem se je izrabilo priliko za običajno blufanje naše javnosti. Da pridemo do jedra -

Dopis se deloma glasi: "To priliko je porabil tudi naš (?) rojak John Ermenc za svoj prvi kampanjski govor. V svojem govoru je orisal svoje načrte, kako bo skušal delati za blagor delavstva, ako bo izvoljen."

Nov pogrebniški zavod je odpravljal John Jelenc, sin znanega rojaka Martina Jelenca. Zavod je moderen in je v zvezi z znanim pogrebnikom W. J. Grunwaldom.

Vrisc na cesto, šel v smrt! Bryant, Okla. - Huda oklahomska vročina nas muči že dolgo časa in kot izgleda je ne bo še konec.

Nov pogrebniški zavod je odpravljal John Jelenc, sin znanega rojaka Martina Jelenca. Zavod je moderen in je v zvezi z znanim pogrebnikom W. J. Grunwaldom.

Vrisc na cesto, šel v smrt! Bryant, Okla. - Huda oklahomska vročina nas muči že dolgo časa in kot izgleda je ne bo še konec.

Razpust pev. društva in piknik

Detroit, Mich. - Nekaj opazko o razdelitvi blagajne pevskega društva Prostost v Auburn, Ill.

Lahko mi kateri naprej vrže, da je dve leti preteklo in da so lahko svojevoljno razpolagali z blagajno kot jim je bilo najkoristnejše.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Nemaram obširneje pisati v javnosti o ti zadevi, blagajna je razdeljena in težko bi jo bilo spet skupaj spraviti.

Arheološka najdba v Splitu

Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

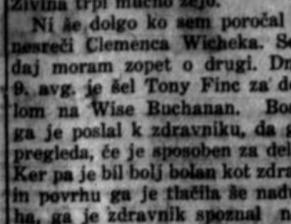
Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

TUDI "ZVEZDA"

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

L. C. Villanova, nekdanji podpredsednik National City bank v Parizu, ki je poveljeval en milijon frankov in izsilil neznanca. Poltvoja ga šlo po vseh državah.

Junaški poskus učenjaka

Iz Londona poročajo o tveganim poskusu, ki ga je na lastnem telesu izvršil slavni angleški biolog Haldane.

Dva Haldanepova asistenta sta ves čas poskusa od zunaj opazovala dogodke v celici s pomočjo duhovito postavljenih zrcal.

Sicer pa pravi profesor Haldane, da je že večkrat preizkušil učinek raznih strupenih in polstrupenih plinov na lastnem životu.

V zgodovini znanosti je zapisanih še mnogo primerov, kako so pogumni raziskovalci neustrašno tvegali svoje življenje v iskanju resnice.

Med vsemi temi fanatičnimi apostoli znanosti pa nedvomno pritiče prvo mesto slavnemu nemškemu higieniku Pettenkoferju.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Arheološka najdba v Splitu. Ob priliki preureditve nekega skladišča v Arcidijakonovi ulici v Splitu so delavci našli naletni na ogromen prostor, zasut s prejšjo, ki je večji kakor Peristil.

Joseph Kessel:

Pustolovci v puščavi

V Parizu jih je zelo malo, ki poznajo ime Henryja de Monfrieda. Toda v vlažno vročino mlakave Džibutiji v etiopski puščavi, med črnimi pošastnimi kamni divjega Danakila, v jemenskih pristaniščih, v pesku Hedžasa, pri ribičih biserov sredi deviatih otokov, skratka od Egipta do Selhelov zadostuje, da samo izgovoriš to ime, pa ti bodo začeli Francozi, Angleži, Italijani, Arabci, Arabci in Dankali pripovedovati o njem nasilne in fantastične zgodbe.

Rodom iz katalanske rodbine je Henry de Monfried, sin grofa Daniela de Monfrieda, slikar in potnik, prijatelj Gaugrina, svoja mlada leta nekako zapravil. Tako se je zgodilo, da se je izpridil s kupčijami posli in ljubavnimi pustolovčinami. S praznim arcem in s praznim žepom se je pred dvajsetimi leti vkrcal za Abesinijo. Kupčija s kavo ga je izvalila v te kraje. Takrat je bilo de Monfriedu že nad trideset let. Smatral je svoje življenje že za zaključeno, toda usoda je hotela, da se je zgodilo baš narobe.

V teh divjih deželah, kjer prevladajo nagli in raskavi ljudje, ki jih oblija goreče morje, koder jedva plavajo druge ladje izjemni sambuke ali parniki arabskih trgovcev in zaruke carniških gusarjev, tu je Henry de Monfried hipoma začutil, da je v teh krajih doma. Nedvomno so njegovo mavričko poreklo, nekaj tihotapske krvi, prirojena plahoost in strast za morje vzbudili v njem podzavesten, divji glad po pustolovčinah in samoti.

Navdil se je arabčine in narečij, v katere so spali svojo govornico rodovi na nabrežju in v notranjosti dežele. Kakor domačin, je mrzil tudi on morilni ogenj solca, jedel in oblačil se je po njih običajih. Tako utrjen je vodil karavane po puščavskih močvirnatih pokrajini v Avashu, kjer razsaja mrzlica. Večkrat so ga zasledovali lovci na ljudi. Da ga niso ujeli, se je moral preplekati s črno barvo.

Tihotapec orožja in ribič biserov Na svojih potovanjih je spoznal, da je v teh krajih puška najprijetnejše blago. Postal je tihotapec orožja. S skromnimi novci, ki si jih je bil prislužil na potovanjih a karavanami, je kupil sambuk, barko brez mostiča in z enim samim ravnim jadrjem. V tej orehovi lupini je začel križariti po Rdečem morju. Prekrižal je angleško strazo — Francozi se pred vojno zaradi tega niso pritoževali — in je iztovoril tovor ponoči v kakršnemkolikoli samotnem zalivu. Spoznal je vse očiščene, vse pristanke in vsa zasedišča. Bavil se je tudi z nabiranjem biserov in se je ustanovil prav po domače na nekem divjem otoku sredi pravilnega labirinta ricifov s svojimi potapljači in črnimi mornarji.

Pred enajstimi leti sem se vrnil iz vladivostoka in se dotaknil Džibutiji. Pripovedovali so mi o Monfriedu. Bil sem zelo mlad in poln romantike; na misel mi je prišel Byronov Manfred. Potem je podoba obledela. Nekega dne lanskega septembra je študiral ladijski poročnik Lablache z menoj smeri naše vožnje na tržišča s sužnji. Ko je tehtal težave, je rekel: "Poznamo moža, ki bi mogel vse to razmotiti — Monfried..."

"Monfried?"

Potreboval sem samo par minut, da sem v glavi uredil zmedene spomine, ki jih je v meni zbudilo izrečeno ime. Lablache mi je pomagal. Pripovedoval mi je legendo o Monfriedu: tihotapec, gusar, ladje z duhovi so bili bistveni elementi.

Naj bodo te pravilne resnične ali izmišljene — eno je bilo gotovo: ta podivjani in fantastični Francoz bi bil za nas idealen vodja.

Toda kje je? Na katerem otoku živi, v kateri skriti puščavi? Z enakim obžalovanjem in enako resignacijo sva z Lablacheom našli drugo temo.

Minulo je komaj teden dni in z nadarjenostjo, svojim pogumom in veseljem po srečnem naključju našel Monfriedovo sled. Kakšen slučaj! Pomislite — Monfried je prišel v Pariz! Usodno nam je bilo, da smo odpotovali skupno.

Bil sem razburjen, ko sem šel k Monfriedu. Strah me je bilo

predmeta mojih sanj, bal sem se tudi za sliko, ki jo bom s tem mogoče razdelil. Kako hvaležen sem mu bil, da me s svojim obrazom, svojimi gibi, s svojimi pogledi ni razočaral!

Dasi je star že petdeset let, je Monfried še vedno gibčen in sprožen kakor mladenič. Hoja mu je hitra in tiha. Temno modre oči pod črnimi obrvmi spominjajo na goščavo in morje hkrati. Katalanska rasa se kaže v njegovem dolgem ovalnem obrazu z orlovskim nosom. Nepopravljiva rjavkasta koža ga približuje Arabcem. Obleka na njem se zdi tuja. Na prvi pogled spoznaš, da je njegovo pravo oblačilo — solčni ogenj in veter iz daljave. Njegov zastrt glas se zdi kakor ustvarjen za opisovanje bojev s kiti, potapljanja in lova na biser, za pripovedovanje, kako so pohabili premagance.

Bil sem njegov gost v Dire Daona, v njegovi elektrarni in njegovem mlinu v Haratoueu, v njegovi hiši, na njegovem vrtu, sredi žuborečih voda, sredi kavovca in banan, med sužnji, ki so prinašali les. Živel sem na njegovi terasi v Oboku, kjer so nakopičena jadra, vrvi in majhni topovi iz starih časov.

Po njegovi zaslugi sem spoznal Gube-Karab in Hudčev otocič. Preizkusil sem silovito divjo Bab-el-Mandeba na njegovi mali obrežni ladji z njegovim črnim moštvom. In sem videl, da ta črni tihotapec, ta gusar, kakor ga imenujejo njegovi prijatelji v ljubezni zlobnosti — videl sem in spoznal, da je ta mož šel in da še služi svoji domovini.

Ali je tihotapil orožje? Da, toda v času, ko je bilo to v Džibutiji dovoljeno. Ali je uvajal v Egipt hašiš? Tega ne vem, to je stvar polheje v Kairu in Londonu. "Intelligence Service" ga je zapisal v črno knjigo in ga zasleduje.

Narprotno pa obstoja v Abesiniji francoska industrija — njen gospodar je Monfried. Francoska čaza v Harraru je prav tako last Monfrieda. V nepoznanem masivu Mablata pri nadakiliških vojščakah, kamor se ni stopila bela noga, stoji francoska hiša — last Monfrieda. Pri rodovih, kjer ne zmoregovernar nidesar, je ime Monfrieda varna zaščita.

Kako ne bi človek izkoristil tako preizkušene moči? Toda gospodar bi moral biti drug človek, če bi hotel to razumeti.

Kmalu bomo zopet srečali tega funkcionarja, čigar krivda je, da nismo enega dela našega raziskovanja trgovine s sužnji izvedli do kraja.

Tone Cufar: V kačjem carstvu

Včasih se zgodi, da tudi njim privoščil solnce svoj pozdrav. Skozi razpoke ter odprtine v strelji jih pogleda in razdraži. Za božajoč poljub mu vrnejo mrk pogled, kajti v delo so prileknjeni, k peči ter strojem stavljeni, pa sami ne morejo kaj, če jim lep dan vzbuja teška občutja in vabi trde besede na ustnice.

Mnogo jih je, vse zge vročina, vse duši moreče ozračje prostora, vsi so zmučeni, vsem se hoče oddiha, zato je zanje solnčen pozdrav dražljaj, a ne blažilo. K sebi jih kliče, sočnost vrto in vedrost planin jim ponuja, vrisk veselja žel izvabiti iz njih, toda stroji še smehljaja ne dovolijo nikomur. Vse delavce ob sebi zahtevajo z mislimi vred, z vsem srčnim bistvom. Veliko je njihovo gospodstvo, vse si pokore, nič jim ni svetega, a najmanje človek in njegovo življenje. Z oholim hropom, z ogljujovim ropotom razglašajo svojo jekleno voljo, tuljijo v dan in v noč, kajti zanje ni prestanka. Ogrorna turbina in podzemlju brni brez nehanja, srka in bruha strahotne množine vode, gono stroje, a z njimi poganja znojne ljudi.

Vsi delajo. Peč razgreva teške železne kose, z vsakim kosom posebej se začne romanje po železnih tleh, gladkih in nevarnih. Kleščice grablje, roke stiskajo, dovodke preše, a valji tanjšajo in daljšajo železo. Iz kratkega kosa se zvali rdeča kača. Po toplih tleh se zvišuje, črni krotkili jo popadajo, iz luknje, v luknjo mora, naposled pa preizee vso dolgo pot in se zvi-

Poševni stolpi

O poševnem stolpu v Pisi se pripoveduje marsikaj. Obče je znano, da je Pisa eno najstarejših in najlepših italijanskih mest ob reki Arno, zapadno od Firenze in ne daleč od morja.

Poševni stolp je zvonik stolne cerkve. Sedan ves iz marmornja ima 8 nadstropij in je visok 54 m. Stolp se je še za časa zidave (1174 do 1350) začel nagibati na južno stran. Ta naklon znaša danes že 4,3 m, to se pravi, če spustiš z najvišje galerije k tlom grezilo, dobiš pri vznožju na tleh distančno razliko 4,3 m. Roševni stolp spada med redkosti sveta in kadar se govori o poševnih stolpih, mislimo predvsem na stolp v Pisi.

Zakaj? Morda zato, ker je ta stolp najlepši med vsemi, kar so jih zgradili na majavih tleh in ki so se tako žalostno nagnili na stran. Tako pisanski stolp se dolgo ni edini poševni stolp na svetu. Bologna je n. pr. tudi v Italiji in ni tako silno daleč od Pise. Tam sta kar dva poševna stolpa, ki se sklanjata drug proti drugemu, kar napravljaja kaj svojevredsten vti. V vsakem vošču čitaš: "Najlepši razgled po mestu imaš s stolpa Asinelli, ki so ga začeli graditi l. 1109 v štirikotni obliki in ki se dviga 98 m visoko ter ima 447 stopnic in čigar poševnost od tal do vrha znaša 1,25 m."

Asinelli je potemtakem najvišji poševni stolp na svetu. Drugi poševni stolp v Bologni je stavba posebne vrste. Znan je pod imenom Garisenda (ime graditelja) ter visi pol metra proti vzhodu in 2,14 m proti jugu. Visok je 49,8 m. Graditelj stolpa je živel okrog l. 1110. Nekoliko nižji je tarlanski stolp v Tarianu na Tirolskem. (Tarian bo mogoče komu znan zaradi tarlanca, ki prav prijetno teče po griu). Tariani stolp (ne vino!) spada k mali cerkvi, ki so jo zgradili l. 1570. Sicer je precej nagujen, vendar se ljudje ne boje, da bi se prevrnil. Sploh je nekaj posebnega na poševnih stolpih. Čeprav so nagnjeni, stolpe je trdneje od navpičnih stolpov, ki znajo ohraniti ravnotežje.

Tudi v Nemčiji imajo poševne stolpe in sicer v Frankensteinu (Slezija). Ta stolp se ni nagnil pri zidavi, ampak pozneje pri nekem potresu. V Soustau na Westfalskem pa je samo čelada domače cerkve poševna, stolp pa je raven. Nekaj podobnega najdemo tudi pri cerkvi Groslobnitz na Turinškem. V Kamenu na Westfalskem imajo tudi stolp, ki se nagiba že več let. Bil so časi, ko je šla njegova slava po svetu v pesmi. Primerjali so ga celo s pisanskim stolpom. V Nordhausenu sta dve cerkvi druga poleg druge. Zvonik cerkve sv. Blaže se tako nagiba, da se zdi, kakor da bi zdaj pa zdaj padel na sosedno cerkev. Na Nemškem je najbolj nagujen stolp v Ulmu, ki je tam skoro tako slaven kakor veliki Muenster. Baje diferira za 2,09 m. Najbrže bo pa še kje na svetu kak poševni stolp. A kdo bi jih naštel, saj niso nobena posebnost — vsaj za domačine ne — in tudi ne nobena nevarnost. Tudi za pisanski stolp ni opasnosti, čeprav se vedno bolj nagiba. Največja nevarnost pri pisanskem stolpu je voda, ki pronicča čedalje bolj v njegove temelje in jih rahlja. Zato dajejo Italijani pisanskemu stolpu injekcije z cementom, ki naj ga napravi trdnejšega in odpornejšega proti razjedajajoči sili vode.

Tudi v Nemčiji imajo poševne stolpe in sicer v Frankensteinu (Slezija). Ta stolp se ni nagnil pri zidavi, ampak pozneje pri nekem potresu. V Soustau na Westfalskem pa je samo čelada domače cerkve poševna, stolp pa je raven. Nekaj podobnega najdemo tudi pri cerkvi Groslobnitz na Turinškem. V Kamenu na Westfalskem imajo tudi stolp, ki se nagiba že več let. Bil so časi, ko je šla njegova slava po svetu v pesmi. Primerjali so ga celo s pisanskim stolpom. V Nordhausenu sta dve cerkvi druga poleg druge. Zvonik cerkve sv. Blaže se tako nagiba, da se zdi, kakor da bi zdaj pa zdaj padel na sosedno cerkev. Na Nemškem je najbolj nagujen stolp v Ulmu, ki je tam skoro tako slaven kakor veliki Muenster. Baje diferira za 2,09 m. Najbrže bo pa še kje na svetu kak poševni stolp. A kdo bi jih naštel, saj niso nobena posebnost — vsaj za domačine ne — in tudi ne nobena nevarnost. Tudi za pisanski stolp ni opasnosti, čeprav se vedno bolj nagiba. Največja nevarnost pri pisanskem stolpu je voda, ki pronicča čedalje bolj v njegove temelje in jih rahlja. Zato dajejo Italijani pisanskemu stolpu injekcije z cementom, ki naj ga napravi trdnejšega in odpornejšega proti razjedajajoči sili vode.

Norris potrošil \$2,600 v kampanji

Lincoln, Neb. — Zvezni senator George W. Norris, ki je porazil svojega tekmeča M. Stebbinsa, regularnega republikanca, pri primarnih volitvah, je potrošil v kampanji \$2,600, kot izkazuje račun, ki je bil te dni objavljen.

Ves ta denar, razun \$288, so prispevali posamezniki izven njegove države. Mrs. Gifford Pinchot, soproga gubernerskega kandidata v državi Pennsylvaniji, je prispevala tisoč dolarjev; enako vsoto je prispeval tudi senator Bronson H. Cutting iz države Nove Mehike.

OBOŽEVANA

Ali je bil Napoleon epileptik?

Napoleonov vnanji minister Talleyrand beleži dogodke, ki mu je bil priča v Strasbourgu. Po nekem razgovoru z obojevano Josefino, ki je delala cesarju toliko skrbi, ki pa jo je Napoleon tako ljubil, da se ni mogel od nje odtrgati, je dobil Napoleon v navzočnosti Talleyranda čuden napad. "Zvrnil se je po tleh," pripoveduje Talleyrand, "jočal in se valjal. Na ustnicah je imel peno. Krč ga je držal kakor četrt ura. Nato se je cesar dvignil in pol ure pozneje je že bil na poti v Karlsruhe."

Angleški zdravnik sir James K. Fowler raziskuje v posebnem poglavju svoje knjige "The Sthenics" problem te božjastnosti. Najprej skuša dokazati, da so bili mnogi geniji "steniki," t. j. nadobutljive osebnosti, čiji izredno nadarjenost velja pripisati zgolj dejstvu, da so imeli v svojem krvnem obtoku nenavadno količino adrenalina, ki ga hločajo priobisti.

Edina domneva za Napoleono vo božjastnost je Talleyranda beležka. Toda ali smemo na podlagi tega opisanega slučaja smatrati, da je bil napad res izraz padavice? Ta napad po Fowlerju še ne pomeni epilepsije, čeprav daje nekoliko sumiti, da bi utegnil biti božjasten zaradi pene na ustnicah. Če bi pa bil napad izraz prave padavice, ne bi si bil mogel Napoleon tako hitro opomoči in kreniti na pot. Fowler sodi, da je v preveliki razburjenosti stopilo v kri preveč adrenalina, kar je lahko povzročilo od Talleyranda opisani proces. Nadobutljivost Napoleona popolnoma zadostuje za razlago opisane napada in nikdar ni treba, da bi zaradi te Talleyranda beležke smatrali Napoleona za božjastnega človeka.

Tudi v Nemčiji imajo poševne stolpe in sicer v Frankensteinu (Slezija). Ta stolp se ni nagnil pri zidavi, ampak pozneje pri nekem potresu. V Soustau na Westfalskem pa je samo čelada domače cerkve poševna, stolp pa je raven. Nekaj podobnega najdemo tudi pri cerkvi Groslobnitz na Turinškem. V Kamenu na Westfalskem imajo tudi stolp, ki se nagiba že več let. Bil so časi, ko je šla njegova slava po svetu v pesmi. Primerjali so ga celo s pisanskim stolpom. V Nordhausenu sta dve cerkvi druga poleg druge. Zvonik cerkve sv. Blaže se tako nagiba, da se zdi, kakor da bi zdaj pa zdaj padel na sosedno cerkev. Na Nemškem je najbolj nagujen stolp v Ulmu, ki je tam skoro tako slaven kakor veliki Muenster. Baje diferira za 2,09 m. Najbrže bo pa še kje na svetu kak poševni stolp. A kdo bi jih naštel, saj niso nobena posebnost — vsaj za domačine ne — in tudi ne nobena nevarnost. Tudi za pisanski stolp ni opasnosti, čeprav se vedno bolj nagiba. Največja nevarnost pri pisanskem stolpu je voda, ki pronicča čedalje bolj v njegove temelje in jih rahlja. Zato dajejo Italijani pisanskemu stolpu injekcije z cementom, ki naj ga napravi trdnejšega in odpornejšega proti razjedajajoči sili vode.

Francoska akademija in Carnegiejev institut pripravljata velike podjetje za raziskovanje bajeslovne dežele Atlantide. Preden bo raziskovanje mogoče, mora odprava najti mesto na dnu Atlantikega oceana, kamor se je v pradavnih časih pogreznil ta legendarni del sveta. Atlantido omenja nekajkrat starogrški modrec Platon, ki je bil mnenja, da se začenja takoj za Herkulovimi stebri, t. j. za današnjim Gibraltarskim prelivom. Tudi val miti in bajke starega sveta pripoveduje o bajni deželi na mestu današnjega Atlantikega oceana. Snujčca se odprava ima predvsem ugotoviti, koliko je resnice na tem mitu. V ta namen se bo poslužila ladje, ki bo opremljena z najmodernjšimi pripravami za merjenje in preiskovanje morskega dna. Ogromni podvodni žarometi bodo razsvetlili morje do največjih globin. Na morskem dno bo spuščeni velikanski laboratorij, ki se bo lahko premikal po dnu ter se v stalni zvezi z matično ladjo. Ladja in laboratorij sta prvi čudni moderne tehnike in zainteresirani krogi si obetajo od podjetja važnih odkritij. Morda se posreči posvetiti v tajnost grozovite katastrofe, ki je zadela zemljo pred našim zgodovinskim časom. Dvomljivci pa z druge strani skeptično presojujejo uspeh dragega podjetja, kajti možno je tudi, da je bajeslovna Atlantida le plod bujne domišljije.

Dve žabi

Nekoč sta se šetali dve žabi in priskakljali do velike latvice s smetano. Hoteli pokukati noter, sta obe padli vanjo, tedaj vzklile ena:

"Čudna, prečudna voda, tako se nisem videla! Kako bom mogla plavati v podobni tekočini. Saj ni vredno poskušati!"

Takisto se je spustila na dno latvice in tam utonila, ker ni imela srčnosti ter odločnosti.

Druga pa se je otepala po vrhnji; krepko je veslarsila in kadar je začutila, da se pogreza, je še s večjo vztrajnostjo mahalala po

skorlupu ter se obdržala na površini. In baš v trenutku, ko je vsa utrujena mislila odnehati, se je zgodilo nekaj čudnega: ker je živali toli vztrajno motovlila, se je smetana spremenila v maalo, tako da je hrabra žaba zdajci varno ticala na lepi rumeni grudi.

To mično zgodbo je povedal skaytom Baden-Pawel, njih vrhovni poglavar, da bi dopovedal svojim mladim prijateljem, naj nikdar ne izgubijo srčnosti.

Ne vem, ali je bila ta maslena kepa in ta žabica kedaj na svetu. Pa naj si bodo naše okoliščine še tako težavne, vedno boste lahko mislili na omenjeno dogodbičo. Bodite preverjeni, da se bo maslena gomilja prej ali slej pokazala v tej ali oni obliki.

Ispril hotelski delavci nadaljujejo boj

Cleveland, O. — Ispril hotelski in restavracijski delavci, ki so včlanjeni v Uniji hotelskih delavcev in njihovi podporniki so odločili vztrajati do konca v boju proti svojim delodajalcem, ki so hoteli uvesti sistem odprtih delavnic in znižati meze svojim delavcem. Isprilim delavcem sta prišlo na pomoč tudi uniji strojnikov in godbenikov, ki sta odpoklicali svoje člane s dela v hotelih, ki so ispril svoje delavce. Kakor vse kaže, se bo ta boj razširil na celo državo, če delodajalci ne bodo odnehal.

Pričakuje se, da bo prišel delavski tajnik Davis v Cleveland, kjer se že nahajajo njegovi zastopniki. Poklican je bil tudi predsednik Ameriške delavske federacije William Green in pričakuje se, da se bo odzval v kratkem.

Situacija je postala zelo resna, toda unije, ki so zapletene v ta boj, so odločne boriti se do konca in do končne zmage.

Kanadskim delavcem se obetajo slabi časi

Wnipeg, Kanada. — List "One Big Union Bulletin", glasilo neodvisne delavske organizacije istega imena, je z ozirom na zmago konservativcev v zadnjih volitvah v dominijonski parlament izjavil, da se slabe delavske razmere pod novo vlado ne bodo izboljšale. Delavci, ki so odrekli podporo liberalnemu aligatorju, pravi Bulletin, in jo naklonili konservativnemu krokodilu, bodo morali spoznati, da so se motili, ko so menili, da izprememba vlade ne bo rodila nikakih slabih posledic. In tisti delavci, ki imajo vsaj malo znanja o kapitalistični ekonomiji, tudi ne bodo pričakovali čudežnega izboljšanja razmer, ker se zavedajo, da je moč parlamenta precej omejena. Ekonomski zakonji so neizprosni in vse obljube raznih politikov, ki niso v skladu s temi zakoni so v oblake zidani gradivo. Zato lahko mirne vesti rečemo, da je neumno pričakovati, da bi se obljube, ki smo jih čuli takom sadnje voline kampanje kdaj izpolnile. Delavci torej ne bodo imeli nobene koristi od nove konservativne vlade, kakor je niso imeli dosti od prejšnje liberalne.

Sladkorni baron živi v palači, njegovi delavci v kočah

Denver, Colo. — List Colorado Labor Advocate je prinesel dve sliki, ki sta zelo značilni za moderno industrijsko dobo, v kateri živimo. Prva predstavlja razkošno rezidenco sladkornega magnata William D. Lippitta, predsednika Great Western Sugar Co., ki je stala \$250,000, druga pa tipljeno kočico, v kakršnih žive njegovi delavci, ki obdelujejo njegova polja, na katerih se pridčuje sladkorna pesa; kočica ima samo eno sobo z edinim majhnim okencem in predstavlja komaj en desetino činko vrednosti palače, katero si je postavil sladkorni magnat. Delavski list je reproduciral sliki teh dveh hiš pod naslovom: "Živeti v Koloradu je res privilegij."

PRIMEREN SPREJEM

"Bedeč" odbor, kateremu načeluje kongresnik Fish iz New Yorka, ni hotel teško ugotoviti "nevarnosti," ki preti deželi od prekučuhov, ker so v New Yorku razne levčarske organizacije organizirale protestne demonstracije proti "rdečemu" odboru.

Mestna gasolinska postaja se bo izplačala

Milwaukee, Wis. — Medtem, ko ljudstvo plačuje 19c za galono gasolina, pa si mesto Milwaukee nabavlja gasolina iste kakovosti po osem in pol centa galon. Mesto ima namreč svojo lastno gasolinsko postajo, ki bo prihranila mestu letno \$18,000. Postaja je stala mesto \$15,000, izplačala pa se bo še letos in še \$3,000 čletnega dobička bo prinesla mestni blagajni. Postaja bo zalagala za gasolino mestne ognježarke, policijske in druge tovrne avtomobile, kakor tudi potniške avtomobile, ki jih ima mesto ali pa so v mestni službi.

Učinek barv na živčno bolne ljudi

Pred nekaj leti je objavil dr. Zeller uspehe svojih preiskav o učinku barv na živčno bolne ljudi. Zdal je Zellerjeva dognanja potrdil tudi italijanski zdravnik dr. Ponzia iz Alessandria, ki vodi umobolnico v tem mestu. Po natančnem preiskovanju je ugotovil, da morejo rdeče pleskane sobe izboljšati nekatero primero depresije. Rumena barva lajša v prvi vrsti ohromelost, na mrzlico pa slabo vpliva, ker pospešuje delirična stanja. Modra barva se je izkazala zelo blagodejno pri razburjenjih, v večji meri in pri trajnejši uporabi pa povzroča melanholično razpoloženje. Oranžna barva učinkuje pobudno in pospešuje zdravje, vijoličaste barve povzročajo spanje. Zelena barva pa učinkuje omamljajoče.

ZENITVENA PONUDBA

Slovenec star 42 let se želi seznaniti s Slovenko v starosti 35 do 40 let v svrhu ženitve. Če katero veseli na farmo in ako ima par sto dolarjev, naj piše na naslov: ZENIN FARMAR, 2657 S. Lawndale ave., Chicago, Ill. (A.S.)

Odhod parnikov

- Rojakom, ki so v bližnji bodočnosti namenjeni v stari kraj, so mudijo sledeči parniki:
- 20. avg. — Levsthan na Cherbourg.
 - 21. — Bremen na Bremen.
 - 22. — Olympia na Cherbourg.
 - 27. — He de France na Havra.
 - 28. — New York na Hamburg.
 - 27. — Berengaria na Cherbourg.
 - 29. — Majestic na Cherbourg.
 - 30. — Europa na Bremen.
 - 1. sept. — Paris na Havro.
 - 2. — Vulcania na Trst.
 - 2. — Levsthan na Cherbourg.
 - 3. — Maurtania na Cherbourg.
 - 6. — Levsthan na Cherbourg.
 - 6. — Bremen na Bremen.
 - 10. — Aquitania na Cherbourg.
 - 11. — Hamburg na Hamburg.
 - 12. — He de France na Havro (Skupno potovanje).
 - 12. — Olympia na Cherbourg.
 - 17. — Europa na Bremen.
 - 17. — Berengaria na Cherbourg.
 - 19. — Najestic na Cherbourg.
 - 19. — Paris na Havro.
 - 20. — Cleveland na Hamburg.
 - 20. — Saturnia na Trst.
 - 24. — Bremen na Bremen.
 - 4. okt. — He de France na Havra.
 - 4. — Europa na Bremen.
 - 8. — Vulcania na Trst.
- Za cene kart in druga pojasnila se obrnite na spodnji naslov.
- Potniki, ki niso posebno "pri de narbu," naj nam pišejo po splo: "Kako se najceneje potuje v stari kraj."
- Vse pošiljke naslovite:
- LEO ZAKRAJEK
Midtown Bank of New York
630—9th Ave., New York, N. Y.

Adam Milkovič:

PODEDOVANO ZNAMENJE

(Povest, ki je bila nagradena v literarnem kontekstu Prosveta.)

V lokalni so že ugasnili luči, ko je Mara stopila iz voza, se izmuznili skozi zadnja vrata na hodnik in prisluhnila. Tedaj se ji je zazdelo, kakor da čuje amrcanje in ko je stopila mimo stopnic, je iznenadena obstala. Caharija je bil zvit v klopčič in je sladko spal. Na njeno drezanje je neljubo godrnjal, ko hipoma vstane.

"Gospodična," je rekel hitro, "gospoda Lesjaka nisem videl." Ko je bil Stojan malo preje s počestnico zašel čisto na kraj predmestja, je začel od nekje znano hupo. Mahoma se je streznil. Težka slutnja mu je šinila v glavo in ko je zagledal v daljini luč in trenutek kasneje Hribarjev avtomobil, je šepnil Pepeni.

"Počeni!" Skrila sta se za raztrgano barako, ki jo je že naslednji hip ošinila luč žaromet. Lesjak je opazil, da sedi za volanom ženska. Mara! mu je udarilo v uho. Kam pelje? In sedaj! Pokrugo je po polnoči! Ze proč je! In — kaj ni sedel nekdo zadaj? Vzemeril se je. Tedaj se je zagrebla z ostudnimi rokami vanj Pepina.

"Kaj ti je?" Stojan je topo upri vanjo oči. Kaj dela?! ga je vprašal nekdo. Kam si zopet zašel?! Počestnica je kraj tebe. Vlačuga, ki je morda pravkar prišla iz zapora — iz bolnice! Spreletelo ga je do mozga in vztrepetal je. "Ljubček," je zavila oči počestnica, "kam si se zamislil? Kaj si pozabil? Sto dinarjev..."

Tedaj je Stojan Lesjak stopil korak nazaj in ji prisilil zausnico. "Evo ti sto dinarjev. Marš, vlačuga!" Kakor zver se je potuhnila blodnica. Srepa je uprla vanj oči, a Stojan ji je pijunil še v obraz in odšel. Urnih korakov je zavil pred Hribarjevo tovarno. Bila je vsa razsvetljena, delo je bilo v polnem obratu. Lesjak se je stisnil k obzidju in sklenil počakati, dokler se Mara ne vrne. Kam je šla? je znova vprašalo v njem. Pa ne, da išče njega?

"Ah," mu je odleglo, "gotovo je odpeljala odvetnika Rakusa domov!" Ta slutnja se je v njem še podvojila; saj je bil vendar videl moško senco v avtomobilu. Stopil je na kraj ceste in prisluhnil. Zaman. V zvonikih je toliko dve po polnoči, vse tiho, le iz tovarne se preriva skozi noč tuljenje strojev in udarci kladiv grme v temo. Stojan Lesjak krene proti Hribarjevi viii. Okna so še razsvetljena. Čuje se krohoh, med katerim spozna Stojan — odvetnikov debeli glas... On je še tu! S kom se je potem odpeljala? Srd ljubosumnja se je zagrizel vanj in se globlje in globlje zajedal v njegovo srce. Stopil je v temni kot ograje. Tedaj je zagledal v daljini nekaj korakov pred seboj oprezno se premikajočo senco. Spreletela ga je groza. Senca je prihajala bliže, časih obstala in se zopet bližala. Kdo ga zasleduje? Mara? Ta hip je skočil izza ograje, razpel roke in kričnil. "Mara!"

Tišina. Tajinstvena senca obstane, potem pa se zopet plaho oddaljuje korak za korakom — in zbeži. Ze hoče Lesjak skočiti za bežečo prikaznijo, ko ta hip odine njegov obraz svetla luč avtomobila. Ona! Stojan spači od svetlobe ožarjen obraz in dvigne desnico. Nekaj metrov pred njim avto obstane, potem pa švigne mimo njega. Presenečen je strmel za njim in stisnil zobe. Nehote se je spomnil kaplana Završnika, njegovih pogledov pri večerji na Mara in sploh njenega ponašanja, odkar je prevzel po odstavljenju prejšnjega kaplana njegovo mesto Završnik. Nikoli ni bila Mara

tako pogosto posečala cerkve kakor ravno sedaj.

"Pa ne, da je bil v avtomobilu kaplan?" je glasno vprašal v noč. "Bog!" Njegov obraz je bil ta trenutek zrcalo neutonega dvoma, bil je bolesto divji in njegove oči so z blaznim srdom strmele v črn, svinčen pokrov neba nad seboj.

"Čakajta, nastavim vama past," je rekel ko je hitel proti domu.

Naslednji dan prejme Mara razglednico sledeče vsebine: Draga gospodična Mara!

Sporočam vam, da odpotujem službenim potom za nekaj dni v Zagreb. Več v pismu... Vam vdani Stojan Lesjak.

Mara čita, čita še enkrat, potem se zagleda skozi okno in premišljuje. Tako! Službenim potom! "Hm," je rekla, "ko bi mu človek mogel verovati! A tako? Brrrr..." Stresel jo je mráz. Stopila je k očetu, ki se je z nemirnimi koraki prestopal iz kota v kot.

"Nu? Jaz mislim," je pogledal Mara, "da je pač še skrajen čas, da se stvar uredi. Govoril sem z njegovim očetom. Dva milijona nam izplača, dva milijona..."

"Vendar tne ne prodajš, papa?" je osupnila Mara.

"Tak, himmelherryott," se je udaril tovarnar po trebuhu, "ta stvar se vendar vleče že podrgno leto. Treba vendar zaključiti! Hm, potem ti tudi ne bo vedno uhalaj..."

"Da, treba zaključiti," je puhnila Mara cigaretni dim proti stropu, "to traja že podrgno leto, da..."

Po teh besedah se je podala v svojo sobo in se naslonila na okno. Skoraj, da ni zajokala. S Stojanom jo hočejo poročiti! Na vsak način! S Stojanom! S človekom, ki je znan vsemu mestu kot lahkoživec, ki s svojim nočnim življenjem uprtaška ugled vsej Lesjakovi družini! S človekom, za katerega morajo njegovi starši plačevati globe zaradi kaljenja nočnega miru, zaradi pretepov v kavarnah in beznicah!

"On da se bo kdaj izpreobrnil? Nikoli!" je rekla sama sebi. Sklenila je, da se mu bo odedel še bolj izmikala in naj govorič njegov oče še toliko, da je njegov sin potreben ljubice žene in trde Hribarjeve roke.

Iz Marinega okna se je videlo po polju in še dalje v gozdičevje, ki je hranilo v sebi toliko tajnosti njene duše, ki jo je Mara izplakala v pomladnih dneh v njem. Tam je govorila glasno. Izpovedala se je šumečim brezam in bormim cvetkam, ki jih je v svoji boli tolikokrat gladila.

Bila je jesen ta čas. Drevje je bilo golo. Mara si je ogrnila plašč in je odšla na polje. S sklonjeno glavo je stopala po cesti, se ustavila ob tej in oni ženic, ki je bila stopila na prag barake, in jo tolažila; saj je imela Mara čuteče srce, ki je ravno bednim skrivaj odpiralo svoje duri. Ko je šla mimo župnišča, je dvignila trepalnice in pogledala v okno. Kaplan Završnik je stal pri oknu z brevirjem v roki. Ko je zagledal Mara, je stopil za zaveso in z bolnim pogledom zri preko odprte knjige.

Mara stopa po ozki stezi ob paroboku gozdičevja. Odpadlo listje pošumeva pod njenimi skoro plahimi koraki. Časih obstane, se ozre, kakor da njene oči iščejo v boli nekoga — pa zopet povesi oči. V njeno dušo prodira dvoje temnih oči. "On, da on!" izrečejo tiho njene ustne, a tisti hip — Mara vztrepetala po životu in strah jo je. Pred njo je stopil Krist.

(Dalje prihodajš.)

PREDMESTJE

(Za Prosveto napisal A. Adamič)

"Sedaj zatoči naj!" Razjokal bi se rad, toda solza ni hotela iz oči. Tudi izpregovoriti se mu ni dalo nobene besede več. Toda čemu beži Pepina in pred njim? Prožil je obe roki za njo in samo stokal. Njej pa se je mudilo in že je bila pred tovarno. Ivan je zadržal korak. Ozrl se je nazaj. — Rajko mu je sledil. Ali ga naj počaka in udari? — Ne.

Se nikdar ni bilo solnce tako veličastno in mogočno, še nikdar tako prostran in cvetoč travnik naokoli... Kako razposajeno je ukal škrjanček, ki je obvisel nekje na božji niti sredi srebrnih meglic... Ali ga ni čul še nikdar? "Se hudeje name? Prav slučajno, da veš," se mu je pridružil Rajko.

"Ne, nisem hud." Velikodušno mu je ponudil cigareto. Kaj mu je mar nesrečnega, reveža, ki ne ve, kako je njejn poljub sladak! Zda je mu je Pepina izgubila izpred oči. Niti opazil ni, kdaj je Rajko zavil svojo pot. Kakor izgubljen je taval po cesti.

Doma ga je mati trdo prišla: "Kje so šolske knjige?" Saj res, knjige je bil docela pozabil! "V šoli sem jih pustil, moral sem jih vendar vrniti, ko je sklep," se je odrezal. "Boš priznal — ti si mi vzel denar!"

"Kaj je meni do vašega denarja! Sem li jaz njegov varuh?" Hitro se je okrenil, da bi ga ne izdala rdečica.

"Bog pomagaj! Pa kdo me je okradel potemtakem? — Rojčeva, ste morda vi videli koga?" Vihrala je iz sobe k sosedovim, Ivan pa na cesto.

Blodil je po cestah, preganjala ga je vest. Pod noč je prihitel pred hišo, kjer je prebivala Pepina. Zeljno se je oziral v okna. Gnalo ga je in že je stopil v vežo, pa je zopet pobegnil na cesto. Čakal je pod kostanjmi. Že so plapolale zvezde na nebu, ko je prišel ves pobit domov. Materi se ni upal pogledati v obraz, večerje se ni doteknil.

Koprnel je po njej in je čakal Pepine tudi še drugi in tretji dan — toda Pepine ni bilo in je ni bilo od nikoder.

Konec tedna je prinesel iz kolo spričevalo s slabimi redi. Pa kaj spričevalo, — strgal ga je — kajti vsega sta prevzela samo misel in hrepenenje po izvoljenki. Čemu se ga izogiblje? Ali ga nima rada? Ali pa se je morda kaj zgodilo? Toda, kaj? Ivan je blede, hiral.

Ivan in Rajko sta sionela za vodo, vsak ob svojem kostanju. V motnem vrhovju je pel ščinka. vec, race in gosi so se gajgajali prepevajale ob obrežju, visoko srodrenčane ženske so treskale o perlinike in osemale perilo v svitke.

"Ali veš, kje je Pepina?" "Ne vem, kar skriva se. Tudi jaz je ne vidim. Menda ne sme nikamor z doma."

"Ali ni vse to tvoje delo? —" "Ne bodi nespameten. — Povem ti pa, da je grdo, ker si mi jo prevzel... Misliš, da ne vem? Kupil si jo!"

"Kupil?" se je zdržnil Ivan. "Kdaj pa je bila tvoja?" "Bila, bila bi, da se nisi vteknil ti! Kdo te je klical!"

"Pepina — tam" se je zastrmel Ivan kot začaran na drugo stran vode. — Pepina je brezbrilno, s šilvanjem v roki stopila iz hiše in se bližala nabrežju. Nič ni pokimala na to stran.

Kakor na mig sta se zgenila zaljubljenca, molče sta hitela ob vodi do mostu. Pa še preden sta prispela do mostu, je Pepina zbežala domov. Molče sta se razšla.

Kaj naj to pomeni? je vrtalo Ivanu po glavi. Premetaval se je po ležišču pozno v noč ob temni slutnji... Čemu je toliko tvegaj zaradi nje — nevalečnice!... V nedeljo opoldne pa so bili "vsi križi doli". Pred materjo je klečal in je prosil milosti. Vaa penasta je vihtela poleno nad njim. Nekaj udarcev je prenesel, potem jo je zagrabil za vihtečo roko.

"Tat, dvakratni tat! Lastno mater si okradel, feji Završenc malopridni!" Vaa zaripala je vplila, da so se zgrinjale sosede v stanovanje. Mati pa je kazala s prstom na sina:

"Le pogledjte ga, tatu! Okradel je mater, da je smrkaec kupil dekletu prstan! Njena mati je bila tu in me je prosila, naj ga primem v strah. Kako naj živimo, če človek redi takega gada na svojih prsih?"

Zenske so sklepale roke nad predpasniki, se križale in odhajale. Na Ivana so padale besede, hujše od udarcev s kladivom.

Ležal je na postelji. Ko se je Pavlina razjokala, je sedla poleg in je pripovedovala. Zaril se je z obrazom v zglavnik.

"Sam veš, kaj si daroval Pepini. Kdo bi si mislil! Saj si še otrok... Vsi smo še otroci! To je bila šala, kajne, toda malo čudna. Ne razumem, kaj ti je šinilo v glavo, da si denar vzel — in materi! Ali ne veš, kako silno revne sirote smo? — Ne? O, srečni... no, zdaj boš drugih mislil! Torej: Pepina je bila radovedna, če je zlato pristno in ne medenina ali steklo, kakor je moj ali njen prstan. Ali ti je ni nesrečni slučaj ali pa sam hudobec zvalil k vprav tistemu zlatarju, kjer si prejšnjega dne kupoval obesek...! Obesek si plačal, prstan pa — (Zgenila se je.) Veš, briljanti, pristni so v njem... Sedaj pa pomisli sramote za Pepino! Toliko, da je niso zaprl. Opravičevala se je, se jokala, a tvojeja imena ni izdala. Rajši je pustila še obesek pri zlatarju... Obesek, ki si ga pošteno plačal! Ta Pepina! Ali ni pametna? Prav hvalna sem ji. Le škoda, da tudi mene ne pogleda več. Škribe me pa zdaj in kar misliš si ne moram, kako povrne materi denar. Kako, kako, povej —!" Vzdihnila je in ga pobožala po temenu.

"Kako, kako — kaj vem!" Dvignil se je z ležišča. "Ukrak ga bom, saj znam, ko sem zavržen." "Bog te obvaruj! Ne misli tako! Posvetujva se! — Glej, jaz imam nekaj čipk."

"Nikdar ne čenčaj! Tebe da bi golil? Ne. Mene skrbi nekaj drugega!"

"Kaj, za božjo voljo?" "Če se izve, potem —, stianil je pest in jo zasakal na desno. "Le nič se ne boji! Prosit poldemo."

Vstal je in se trudno nasmehnil: "Kaj pa Rajko? Menda je ta —"

"Čakaj, da ti še to povem." Pavlina je dvignila obe roki. "Mara mu je povedala večeraj zjutraj; sem že bila danes pri njej. — Komaj, da mi je odgovarjala, veš. — Da si dal Pepini zlatnino, je vedel. In potem, oj, kako je poskočil! Jezikav je. — Oh, kakor ožen je šlo po hiši. Takoj je zvedela tudi njena mati. Ne veš, kako se je drla dopolne pri nas! Naši je bilo hipoma vse jasno in potem tako naprej. Videl si sam in slihal!"

Ivan je begal po sobi. "Vsega je konec", je trpko izpregovoril. "Moj sklep je trden. Glej, svojo rodno mater sem okradel in dvakratni tat sem. Pokoriti se moram. Sel bom po svetu, da prislužim in materi stokrat povrne. Pavlina, prosí jo zame odpusčenja; ne upam se ji pred oči."

"Vprav sedaj je mati zopet v sobi," je prisluhnila sestra in potegnila brata za seboj. Ni se upirala.

Zgrudila sta se pred tarnajočo materjo na kolena in Pavlina se zajokala: "Mamica, odpusti me! Če bi ne bilo mojih prijateljev, bi ne bilo nesreče. Kriva sem samo jaz."

Mati se je zagrla z objokanimi očmi skozi okno in se zamislila. Obrisala si je solze ter omahujoč stopila h klečecima otrokoma. Pavlino je dvignila. Ivana pa je pobožala po glavi. Zaihtela je in hitela iz sobe.

Se preden sta druga dva šli mali in Pavlina prosil k zlatarju, naj molči, je še potrkala roka pravice na vrata, kajti preveč so se raznesli greh. Ivan je moral pred sodnika po kazni. Popolnoma strji je obesil solo na klin ter je šel po svetu delat pokoro.

Dandanes je star in zagrizen samec. Ako ga vprašaj, zakaj se ne oženi, se ti obožno nasmehlja in odvrne: "Prezgodaj sem se lastil namišljene sreče. Ljubemem je bila zame največja nesreča na svetu."

(KONEC)

Ivan Podražaj:

POMOTA

V tapeciranem kapeju brzega vlaka Zagreb—Sušak. Sopara poletne noči. Zastrta plinova luč. Trije potniki. Po tretji uri zjutraj.

Ona (sedi ob oknu): Strašno! On (leži na isti klopi in smrči). Ona: Ah! On (stegne noge). Ona (gleda proti vratom): Nesnosno! On, ki ni on (sedi pri vratih in puši).

Ona (prijazno): Koliko je neki ura? On, ki ni on (vstane in pogleda na žepno uro): Pol štirih bo. Ona: Hvala.

On, ki ni on (sedi na svojem mestu): Se peljete na morje? Ona (žalostno): Ah! On (smrči). Ona: Da — na morje. On, ki ni on: Na počitnice? Ona: Da — ne — pač.

On (se obrne z obrazom v stran). On (se ogre nanj): Ah! On, ki ni on: Dolga vožnja. Ona: Strašna vožnja! On, ki ni on (pri sede bliže): Ali vam nagaja dim, gospodična? (Tiše): Ne.

Ona (se ozre po spečem): Ne. On, ki ni on (tiho): Torej gospodična? Ona (tudi tiho): Ne. On, ki ni on (sede še bliže): Ne razumem.

On (smrči). Ona (pokaže na spečega). On, ki ni on: Torej smem pušiti? Ona (z nasmehom): Saj pušim tudi jaz. On, ki ni on (ji sedi nasproti): Izvolite, milostiva (ji ponudi dozo).

Ona (vzame cigareto): Hvala. On, ki ni on (ji priže cigareto in jo gleda v oči): Prosim. (Se dotakne njene roke): Oprostite! On (smrči).

Ona (prijazno): Nič. On, ki ni on (zagleda na njene roki poročni prstan): To ni več moderno. Ona (smeje): Včas mora biti.

On, ki ni on (tiše): Že dolgo? Ona: Ne. On, ki ni on (se dotakne s kolonom njene noge): Ostanete dolgo na morju? Ona: Do konca meseca.

On, ki ni on: Jaz tudi! (Tiše): Kje? Ona: Na Rabu. On, ki ni on (glasneje): Jaz tudi! Ona (položil kazalec na usta).

On, ki ni on (pogleda spečega, zamahne z roko in pokaže nanj): Tudi? Ona: Ne. On (zasope globoko).

On, ki ni on (ji seže v roko): Krasno! Ona (ne odmakne roke): Bom videli. On, ki ni on (ji poljubi roko).

On (zakriči, plane kakor v snu k oknu in prime zavoro). Ona (prestrašeno odošči). On, ki ni on: Kaj je gospod? Med tem se je vlak že ustavil s sunkom. Baš na postaji. Začuden glasovi iz vseh kupejev. Odpiranje oken. Tekanje po hodnikih. Potniki izstopajo.

On (zaspano): Kje smo? Ona: Kaj si naredil? On: Jaz? Kaj? Na hodniku pred kupejem se pojavita vlakovodja in sprevodnik. Zadnji stoji v kupe in opazi, da je vrvice na ročaju zavore pretrgana. Resno vpraša, kaj se je zgodilo.

On (resno, toda zaspano): Nič. Pomota. On, ki ni on: Da, pomota! Ona (za obema): Pomota. Vlakovodja izstopi. Vlak se premakne in brzi naprej. Sprevodnik piše: Postaja Gornje Dubrave. Vlak številka 302. Globa za ustavitve vlak brez potrebe 500 dinarjev. Sprevodnik spravi denar in odide.

On (zapusti molče kupe). Ona (prestrašeno): In zdaj? On, ki ni on (se smeje): Nič. Pomota. Ona: Slisal je! On, ki ni on: Se bojiš? Ona (v zadregi): Ne vem. On, ki ni on (ji naglo poljubi roko).

On (pride s sprevodnikom in pokaže prtljago): To, to in to! Prosim (Proti nji): Pojdiva! Tam je hladneje.

PO POZARU

Ostanek velodroma v New Yorku, ki ga je uničil požar. Stadij je bil iz lesa. Nadomestilo ga z moderno strukturo, v kateri se bodo nadaljevale športne dirke in tekme. Požar je bil zaneten po cigaretnem ogoraku in je napravil \$150.000 škode.

NAROČNIKI POZORI

Znamenje (July 31, 1930) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustatvimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napučenega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi družstveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.80 za leto za pol leta \$2.40. Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člana \$6.30. Za Evropo stanč za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00. Tednik stanč za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino. Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: Mladinski List stane za celo leto \$1.20. Upravništvo "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

NAZVANILLO

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopilih, črtanih in izobčenih članov upravništva Prosveta, da se lahko točno vredi imenik za pošiljanje lista Prosveta. Imena in naslove, katere pošljete glavnemu tajniku, ostanejo tam v arhivu in jih upravništvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vseh pošljete na naslače zato pripravljenih listinah vse naslove upravništva Prosveta posel. Pri vsaki spremembi naslova naj se vselej omeni stari in novi naslov. Upravništvo uljudno apelira, da družstveni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravitelj. Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Členjeni brat (sestra) S. N. P. Jednota! Po sklopu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva ali tri člani iz ene družine in iz enega naslova k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.30 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Mi prištejemo enega, dva ali tri člani iz ene družine k eni naročnini. Torej sedaj si vzhoda, reči, da je list predrag za člani S. N. P. J. List Prosveta je vaka lastnina in gotovo je skoro v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Torej odloži imate priliko, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena leta Prosveta je: Za Zdrul. države in Kanado \$6.00 Za Cicero in Chicago je \$7.50 1 tednik in... 4.50 1 tednik in... 6.30 2 tednika in... 3.60 2 tednika in... 5.10 3 tednika in... 2.40 3 tednika in... 3.90

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaka lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov vrenaha biti član SNPJ, ali če se preseli pred od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bodo morali tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveta, to tako naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storo, tedaj mora upravništvo snižati datum za ta vsoto naročniku.

Prosveta, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za Prosveto vsota \$

Ime _____ Čl. družine _____

Naslov _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Staro naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledoših članov moji družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____